

Az adatbázisokban végzett keresés nyomán megrendelhetők teljes eredeti dokumentumok (mikrofilmlapon 6 USD/mikrofilmlap; papíron 0,20 USD/oldal; elektronikus hordozón 0,25 USD/szkennelt oldal).

Az 1990-es években kezdetben minden centralizált vagy államilag ellenőrzött intézményt gyanús-nak tartottak. A tapasztalat azonban megmutatta, hogy az országos jelentőségű, nagy információs

központok továbbra is fontos szerepet játszanak, így a VNTIC is megtartotta vezető helyét a nem publikált tudományos-műszaki dokumentumok terén.

/PAVLOV, L. P.: The state and development of the Russian grey literature collection and dissemination centre. = *Interlending & Document Supply*, 26. köt. 4. sz. 1998. p. 168–170./

(Krizsma Judit)

Az információs társadalom megalapozása Oroszországban

Az információs társadalom kialakulásához elengedhetetlen technikai-technológiai bázis kialakulásában van Oroszországban is, noha kb. egy évtizedig eltart, amíg e bázis előfordulási paraméterei elérik a kívánatos mértéket. Pl. jelenleg 40 telefonkészülék jut csak 100 lakosra, és ezerre mindössze 25 számítógép (az USA-ban 300).

Ennek ellenére a fejlődés trendjei a fontosak, s ezért időszerű, hogy az állam olyan rendet teremtsen közöttük, amelynek nyomán minden társadalmi résztvevő, ún. a gazdaság, az állam, a lakosság és a civil szféra egyaránt tisztában lesz helyzetével és a tennivalókkal. E stratégiai koncepciónak nevezhető szabályozás azért születet meg viszonylag gyorsan, mivel van miből ötleteket-mintákat merítenie. Ezek az orosznál fejlettebb társadalmak által megtett út tanulmányozásából adódnak, mégpedig azáltal, hogy esetükben is az a korszerű információs-távközlési technika vitte a „prímet”, amelynek közkeletű jelenlétét az oroszok mostanában és a közeljövőben elérendő célul tűzték ki.

A hazai és a „világhelyzet” elemzése nyomán nagyjából-egészéből a következő elveket és irányzatokat kellene az orosz stratégia kulcskérdéseivé minősíteni:

- Az információs és telekommunikációs infrastruktúra a magánszektor által építendő ki. Az állam feladata, hogy e folyamat támogatása érdekében nemzeti jelentőségű információs rendszereket alakítson ki, majd – az infrastrukturális beruházások költségeinek térítése fejében – adja kedvezményes használatba őket.
- Meg kell határozni az információs-távközlési technika helyét és szerepét az állam fejlesztési programjaiban, az államhatalmi szervek munkáját is segítséggel kell tökéletesíteni.
- Mivel nincs egyértelmű politika az állam felhalmozta információmasszívumok üzleti és lakossági használatában, kialakítására minél előbb sort kell keríteni, ui. az állami titokvédelmi törvénnyel takaródzva számos főhivatal hajlamos

a túlzott „titkosításra”, ami akadályozza az állami cselekmények áttekinthetőségét és civil kontrollját.

- Ugyancsak hiányos a pénzügyi tranzakciók, a pályázatok ellenőrzésének rendszere. Ezt is ki kell munkálni, mégpedig olyatén módon, hogy az államnak egyfajta, különösen a regionális szervek vonatkozásában aktív katalizátorszerepe legyen.
- Az információs kor követelményeinek megfelelő reformra szorul a könyvtárosképzési politika, s benne helyet kell kapnia az önköltséges, illetve térítéses képzésnek is.
- Az információs társadalomra való áttérés előkészítésében elengedhetetlen az ET-vel és más nemzetközi szervezetekkel kialakítandó kooperáció.
- Az elektronikus piac szabályozása nem térhet el a nemzetközi gyakorlattól, különben ui. az orosz vállalkozók nemzetközileg elszigetelődnének.
- Miközben a tömegkommunikációban szükség van bizonyos hazai és nemzetközi tőkekoncentrációra, az orosz piac kialakulásának körülményei közepette nem szabad megengedni a túlzott monopolizálódási törekvéseket.
- Meg kell határozni a jogi és szervezeti mechanizmusokat, hogy az állampolgárok ténylegesen élhessenek az információkhoz való hozzáférés és a személyi adatvédelem alkotmányos jogával. Ennek garantálásához független szervezetek életre hívására van szükség.
- Halaszthatatlan az állami érdekek és a személyi jogok közötti egyensúlyt biztosító jogszabályi bázis korszerűsítése.
- Végül a szóban forgó stratégiából nem hiányozhat az Internet oroszországi részével kapcsolatos állami politika kimunkálása sem.

/MELŰHIN, I. S.: Problemy formirovaniâ osnov informacionnogo obščestva v Rossii. = *Naučno-tehničeskââ Informaciâ*, 1. ser. 4. sz. 1998. p. 1–5./

(Futala Tibor)